

Egyházközségeink életéből

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

2002. április hónap folyamán két felnőtt keresztelest és három felnőtt konfirmációt tartottunk a templomunkban. Kérjük Isten áldását egyéni, családi és közösségi életükre. A megkeresztelt és konfirmált fiatalok közül kettőnek: Árpádnak és Katalinnak júliusban lesz a házasságkötése.

Május 5-én anyák napi ünnepélyt tartottunk a templomban a gyermekek szereplésével. A megtartott ünnepély után a gyermekek egy-egy szál virágot adtak át édesanyjuknak.

Május 12-én konfirmáció ünnepséget tartottunk, ez alkalommal öt növendék (három fiú és két lány) tett vallást unitárius hitéről és első alkalommal úrvacsorát vett: Szabó László, Bencze Beáta, Márkos Levente, Eröss Orsolya, Rázmány Csaba.

Május 19-én, pünkösd ünnepe alkalmával, az Úrnak asztala meg volt terítve, rá a Jézus életére és halálára emlékeztető jegyek, a kenyér és bor voltak téve. Ez alkalommal is szép számban voltak jelen híveink és vettek mind a két nap úrvacsorát. Ünnepe másodnapján a szószéki szolgálatot Jakabházi Béla Botond, ötödéves teológus hallgató végezte.

Május 29-én délután egy felnőtt keresztelest és felnőtt konfirmációra került sor. Házasságkötés céljából kellett megkeresztelni és megkonfirmálni egy fiatalembert. Lakóhely szerint a Bartók Béla egyházközséghez tartoznak, az említett szertartásokat itt végeztük el. A fiatalok kívánsága, hogy az esküvő a Nagy Ignác utcai templomban legyen megtartva és az ottani lelkész végezze a szertartást. Házasságuk alkalmával sok boldogságot kívánunk.

Június 3-án, hétfőn délután 6 órai kezdettel gyermek és ifjúsági kórustalálkozóra került sor templomunkban. A Tulsa (Oklahoma, USA) „All Souls” Gyermekek és Ifjúsági Kórus (kórusvezető: Mrs. Chris Ferguson) és a Budapest, VI. Erkel Ferenc Általános Iskola és Gimnázium „Magnificat” gyermekkórus (kórusvezető: Szobellédi Valéria)

énekelt egy-egy óra hosszát. Műsorukat Kodály Zoltán „Esti dal”-ával zárták, melyet közösen énekeltek. Felejthetetlen élményt nyújtott a 98 tagból álló egyesített kórus (44 + 54). A műsor egy részét az M1 2002. június 30-án 16.40-kor közvetíti az Örömhír c. adásban. Egy hét múlva, július 7-én az M2 megismétli reggel 7.15-kor.

A Tulsa (Oklahoma, USA) kórusral kapcsolatban ismertetni szeretnők, hogy a vallásoktatási tanszék bővítéseként 1976-ban alakult meg a Gyermekek Kórus Program. A gyermekek már az első iskolai évtől elkezdhetik az éneklést a kórusban. Mrs. Chris Ferguson már 12 éve a kórus vezetője, és nagyon keményen dolgozik, hogy különböző nyelvű énekeket tanítson be. A kórus 1983 áprilisában indult első turnéjára, fellépve Springfieldben, Missouriban, Chicagóban és St. Louisban. Minden tavasszal a Gyermekek és Ifjúsági Kórus koncertet tart számos amerikai városban. 1998-ban Londonban turnézott. Első CD-lemezük 1996 tavaszán jelent meg „Words of songs” (A zene szava) címmel, amely 23 kórusművet foglal össze. 2002. május 26–június 5. között a 44 gyermek és ifjú a 45 felnőtt kíséretében erdélyi és magyarországi turnén vettek részt. Erdélyben felléptek Brassóban, Énlakán, Marosvásárhelyen, Kolozsváron. A csoport tagjai között volt Marlin Lavanhar, a gyülekezet lelkésze is.

Június 22-én, szombaton gyülekezeti kirándulást szervezünk Dunafüredre, az egyházi nyaralóba. Harmincheten voltunk jelen, közös ebéd, ismerkedés és beszélgetés volt. A finom gulyáslevest Dörögdi Miklós főzte, a flekkent Rázmány Csaba és Csiki Sándor sütötte. Egészen este 7 óráig maradtunk, és nagyon jól érezte magát mindenki. A következő lapban fényképekkel színezve bővebben beszámolunk.

Augusztus 8–13. között egy ötnapos kirándulást szervezünk Erdélybe, különösen a Szejke fürdőn megrendezendő Unitárius Világtalálkozóval való részvétel érdekében. Más unitárius vidékeket is meglátogatunk, Szállás és étkezés Székelyudvarhelyen lesz. Érdeklődni és jelentkezni a 217-6171 telefonszámon lehet.

L. S.

Budapesti Unitárius Egyházközség

„És amikor elérkezett pünkösöd ünnepe,
mindannyian, egy akarattal együtt valának.”
(ApCsel 2,1)

Pünkösöd ünnepének első és másodnapján, május 19-én és 20-án az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv igazát tapasztalták meg azok, akiket az ünnepi óra templomunkban talált. Népes gyülekezet volt jelen, így nem véletlen, hogy az úrvacsora vétele, és az ünnep hangulata azt sugallta mindannyiunk számára, hogy egy akarattal vagyunk együtt a szép tavaszi ünnepkörben. Ennek hangulatát az is emelte, hogy Kolozsvár teológiai hallgatót, légátust küldött ünnepi szolgálattételre. *Jakabházi Béla Botond*, V. éves hallgató személyében egy kedves és előzékeny fiatalembert ismert meg a gyülekezet. Felkészültsége kifogástalan volt, szolgálataival mindenki meg volt elégedve. Jó volt együtt tölteni vele ezt az ünnepet, úgy érezzük, hogy a gyülekezet lélek- és szeretetközössége őt is megérintette. Tanulmányaihoz Isten további segítségét és áldását kérjük, abban a reményben, hogy ő is jó tapasztalatokat szerzett mindannyiunkról az itt töltött időszakban.

Az idén, mint minden évben ebben az időszakban, nagyon nagy a kihívás, hogy az emberek hol töltsenek egy ünnepel egybekötött hosszú hétvégét. Ennek ellenére sokan választották az itthonmaradást. Természetesen voltak sokan olyanok, akik elutaztak. Voltak, akik nyugat-európai rokonokat látogatták meg, mások erdélyi rokonokhoz indultak, míg mások régi tervüket, álmukat valósították meg, és a csíksomlyói búcsúra látogattak el.

Első alkalommal történt meg az idén viszont az, hogy nagyon sokan jelezték: lelkész úr nem leszünk itthon az ünnepkörben, de távolmaradásunkat vegye igazoltnak, hiszen annak ellenére, hogy nem maradunk Budapesten, gondolatban együtt fogunk ünnepelni a gyülekezettel. Míg mások azt kérdezték indulás előtt: mit üzenünk a nagyjait, az árkosi, vagy éppenséggel az aranyosmenti, vagy homoródmonti testvéreinknek, gyülekezeteknek, mert ott töltik az ünnepet, és átadják üzeneteinket ottani testvéreink számára. Hazaérkezésüket követően fényképeket mutattak arról, amint éppen a gyülekezetet köszöntik az úrasztala mellett, abban a helységben, amelyet meglátogattak. Nos, ennek a jelentőségéről szól kétezer év óta pünkösöd ünnepe, az összetartozás, az összefogás, az „egy akarattal együtt levés”, és mi unitáriusok ezt (is) ünnepeljük a tavasz legnagyobb legszebb ünnepén.

Május első napján egy nem nagy, de annál lelkesebb közösség indult útnak a reggeli órákban a Nagy Ignác utcai templomunk elől a magyarkúti ingatlanra, hogy ott megkezdje azon munkálatoikat, amelynek az volt a célja, hogy előkészítse a május 11-én sorra kerülő rendezvényünket. Tíz óra körül érkezett a helyszínre a kis csapat, és azon nyomban munkához látott. Voltak, akik a házban tettek rendet, kiszellőztetve, kitakarítva a

szobákat a tél dermedtsége után; mások a ház körül tevékenykedtek, összeseperve a lehullt és elszáradt őszi faleveleket; míg többen a fű lenyírását tűzték ki megvalósítandó feladatul. Az utóbbi bizonyult a legkeményebb munkának, hiszen a tavaszi „fűhúzó április” igencsak megtette a magáét a természet ölen. Mint kiderült kaszálógépből is több kellett volna a fűnyíráshoz, és mivel csak kettő állt rendelkezésünkre, ezért kézi kaszával is – felváltva ugyan – de hozzáláttunk. Már-már úgy tűnt, hogy nem végzünk a munkával, mikor Boncza Gábor gyülekezeti tagunk, aki Magyarkút állandó lakója és a magyarkúti ingatlan szomszédságában lakik, áthozta a saját fűnyíróját. Ő maga is munkához látott, és így azt befejezhattük a késő délutáni órákra. A szünetben uzsonnánkat jóízűen fogyasztottuk el, és fáradtan ugyan, de a jól végzett munka örömeivel tértünk haza a kora esti órákban Budapestre. Ezúton is köszönet mindazoknak, akik velünk voltak, akik segítettek rendet rakni a magyarkúti ingatlanon. Úgy érezzük „jó mulatság, férfimunka volt”, megérte.

Május 11-én reggel 7 és fél 8 között gyülekeztek templomos ingatlanunk előtt mindazok, akik ezt a szombati napot arra szánták, hogy a 2001–2002 év záró rendezvényét a szabadban töltsék. A pest-szentlőrinci hívek tizenötös csoportja érkezett a Nagy Ignác utcai templom elé, akik mellé csatlakoztak azok, akik várták már az autóbusz megérkezését. Személygépkocsikra is jutott bőven a látogatókból. Már-már úgy tűnt, hogy az időjárás nem lesz ez alkalomból sem kedvező, mint ahogy legutóbb, 2001. szeptember 8-án sem volt az, de végül is Magyarkútra érkezésünket követően minden a legjobbra fordult. Igaz tehát az a mondás, hogy a jó időt a kiránduló ne otthon várja, hanem a természetben.

Megérkezésünk után mindenkinek akadt munkája bőven, hiszen elő kellett készíteni mindazt, amit itthon elterveztünk. Körülbelül 120–130 személy részére kellett főzni és sütni, ugyanannyi ember részére kellett gondoskodni asztalokról és székekről, a tűzhelyek elkészítése is fontos feladat volt, mint ahogy a szabadtéri istentisztelet megszervezése is; hangszórókat, mikrofonokat, egy szóval a „szentélyt” kellett előkészíteni az istentisztelet megtartásához. Másoknak az okozott gondot, hogy a Budapesti Székely Néptáncos csoport hol adja elő műsorszámait, amellyel ez alkalomból készültek. Tétlenség nem volt, mindenki tevékenykedett, eközben a sok gyerek önfeledten élvezte a nap nyújtotta nagyszerű lehetőségeket, mint ahogy a telek adta szabadságot is.

11 órát követően megkezdődött a szabadtéri istentisztelet. Bibliát olvasott Tóthné Béres Anna, imádkozott Szász Adrienne pestlőrinci lelkész, alkalmi beszédet mondott Kászoni József, sűrűn idézve Ralph Waldo Emerson és Hanry David Thoreau „Természet”, illetve „Walden Pond” című munkájából Ezt követően szót kértek még a régi idők emlékéért felidézve: Szász János ny. lelkész, dr.

Nyiredy Szabolcs vagy akár a közelmúltat felelevenítő dr. Szolnoki Lajos és Demján Sándor. Végül az egész napi programot Zoltán Csaba presbiter ismertette.

Ezt követte a székely néptáncosok előadása, akik népi ruhába öltözve adták elő táncszámaikat. Énekszámok is elhangzottak Erdély különböző régióiból. Mire mindennek vége volt sokan érezték úgy, hogy elérkezett az ebéd ideje. A sok szorgos kéz meg mindarról gondoskodott, hogy mindaz az asztalra kerüljön, ami szemnek-szájnak ingere. Az ebéd finomra és ízletesre sikerült. A frissen főtt gulyásleves, a friss kenyér abban a környezetben, ahol elfogyasztottuk igencsak jól esett. Jó ebédhez szólt a nóta mindvégig, és erről Vadady Attila kántorunk Black and Wacker nevű együttese gondoskodott. Egy kis szünetet követően jött a nap fő attrakciója a flekkensütés, amiből mindenki kivette a részét. A kora délutáni időszakban került sor arra a rangadóra, focimeccsre, amelyben idősek és fiatalok egyformán kivették részüket. Mint mindig természetesen ezen a mérkőzésen is a jobbak lettek a győztesek.

Délután 6 óra körül járt az idő, amikor autóbuszunk visszaindult Budapestre. Akik még ott maradtak, azok feladata volt mindent összeszedni, elrendezni. A helyi önkormányzat segítségével hozzánk eljuttatott asztalokat és székeket visszaadtuk tulajdonosaiknak, megköszönve azt, hogy azokat mindannyiunk részére bocsátották otlétünk alatt, amit követően visszavitték az önkormányzati hivatalhoz. Illesse ezért köszönet Bethlen Farkast, Verőce polgármesterét, aki már második alkalommal segít minket ezen a téren, hogy megrendezhessük tavaszi-őszi magyarkúti programjainkat.

Végül köszönetet mondunk azoknak, akik távolról és közelről érkeztek. Mert többen voltak olyanok, akik Dunaújvárosból, mások Hatvanból, vagy éppen szívesen Dunántúlról jöttek; mint ahogy azok munkáját is megköszönjük, akik rengeteget tettek azért, hogy ez a nap sokunk számára élménnyé magasztosuljon. Csak egy ideig mondtunk Isten hozzád!-ot Magyarkútnak, hiszen a nyár folyamán sorra kerül majd az ifjúsági tábor megrendezése, amit majd az őszi rendezvényünk követ.

Egyházközségünkben május 26-án került sor a konfirmációs ünnepélyre. Pünkösd vasárnapjához egy hét is kiemelkedő helyet foglalt el az idén a Budapesti Unitárius Egyházközség életében. Erre a napra tűzte ki a valláserkölcsi nevelési bizottság és a presbitérium a konfirmáció napját. Szülők, nagyszülők, keresztszülők, rokonok és természetesen az ünneplő gyülekezet részére felemelő érzés látni a jövő nemzedéket, akik helyünkbe lépnek, és önálló tagokként jelentkeznek a gyülekezeti életben. A 2001–2002-es iskolai évre, a konfirmáció előkészítésére jelentkezett 12 növendék, akikből konfirmáltak tízen, hét fiú és három lány. Mint ahogy az istentiszteleten, úgy itt is bemutatjuk őket: Ádám Csaba, Arthur Frigyes Viktor, Gergely-Farnos Lilla, Illés Gábor, Kozma Áron Róbert, Lőrinczy Levente, Ősz Norbert, Szakács-Si-

mon Zselyke, Varga Márton és Zoltán Tímea Kincső. Ők tízen tettek bizonyágot hitükről Isten és ember előtt egy szép szertartás keretében. Megajándékozottak voltak és tőlük is ajándékot kaptunk. Ők tízen az idén az egyházközségnek egy zászlótartót ajándékoztak, amit a gyülekezet nevében hálásan köszönünk mindannyiuk részére ez alkalomból is. Itt mondunk köszönetet Muszka Ibolya hitoktató, könyvtáros-levéltáros asszonynak, aki tíz darab bibliát adományozott a konfirmandusoknak 15 000 Ft. értékben.

Május 27-én az egy évvel ezelőtt megkezdett bibliaórák végére érkeztünk. Ezen a délutánon tartottuk a *záró bibliaórát* a lelkészi hivatalban. Ezt két, számunkra igen szeretett személy emlékére ajánlottuk. Egyfelől Aradiné Deák Márta emlékére idéztük, akinek halála elsőéves évfordulójára gondoltunk, másrészt dr. Sztankóczy Zoltánnak állítottunk emléket, aki május 4-én halt meg. Mindketten éveken keresztül kitartóan vettek részt a bibliaórák munkálataiban, míg élniük adatott. Lelki üdvösségükért imádkoztunk, és kértük az egek Urát, hogy tartsa meg mindkettőjük emlékezetét gondolatinkban.

Mint minden évben ez alkalommal is voltak vendégeink a záró bibliaóra keretében. A meghívottakat és azokat is, akik az egész évi tevékenységben részt vettek, estebéddel kínáltuk meg a gyülekezeti teremben. A finomam elkészített ebéd templomgondozónk, Brock Margit munkáját dicséri. Egész napját arra szánta, hogy mi húszan az asztalt körülülhessük. Köszönjük, hogy ilyen aktívan vesz részt úgy a bibliaórák munkálataiban, mint azok előkészítésében. Mivel Margit asszonnyal nem lehetett volna találkozásunk ebben a felállásban, ezért ezt az alkalmat ragadtuk meg, hogy számára boldog névnapot kívánjunk.

Az idén feldolgozott bibliaóra anyaga az Apostolok Cselekedetéről szóló könyvet ismertette és magyarázta. Abban a reményben mondunk búcsút egymásnak a nyári időszakban, hogy ősszel a bibliaórákat majd folytatni fogjuk. Addig is mindenkinek kellemes nyaralást, vakációzást kívánunk!

Június 1-én látogattuk meg debreceni unitárius testvéreinket. Már az év kezdetekor eseménynap-tárunkban szerepelt, hogy az idén egy, esetleg több egyházközséget fogunk meglátogatni. Mivel csak a debreceniektől kaptunk meghívást, könnyű volt eldönteni, hogy hova megyünk. Reggel 8 órakor indultunk a város különböző részeiről, ahol utasainkat felvettük, és három személygépkocsival indultunk útnak úgy, hogy mindannyiunk úticélja azonos volt. Kevés időbeli különbséggel érkeztünk meg Debrecenbe délelőtt 11 óra körül. Az istentiszteletet valamivel fél 12 után kezdtük meg, a fogadásunkra egybegyűlt vendéglátók társaságában. Ünnepi volt a hangulat, mint ahogy érzéseink is. Az istentisztelet megkezdése előtt Szász János nyugalmazott lelkész beszélt arról az időről, amikor még ő is debreceni lelkész volt, ennek keretében üdvözölve a megjelenteket, amit a szószéki szolgálat követett. Szász Adrienne litur-

-gusként vezette a szolgálatot, amit Kászoni József alkalmi beszéde követett.

Az alkalom záróakkordjaként hallgathattuk meg mindannyian azt a négy gyönyörűen éneklő lányt, akik Walter Judit zenetanárnő vezetésével különböző népek kultúrájából szólaltattak meg zeneműveket. Több nyelven is énekeltek a lányok: latinul, németül, angolul, sőt még a zuruk nyelvén is előadtak egy törzsi éneket. Sikerük kiemelkedő volt.

Ezt követően foglaltuk el helyünket az asztal mellett és közebeden vettünk részt, amire a debreceni unitáriusok invitáltak. Az ízletesen elkészített gulyást nagy étvágygal fogyasztottuk, miközben ismerkedtünk, társalogtunk. Ebéd után még maradt egy kis idő a városnézésre is. Délután volt, talán már öt óra körül, amikor megköszöntük a vendéglátást és indultunk vissza Budapestre, ahova kora esti órákban érkeztünk.

Debreceni testvéreinket meghívtuk Budapestre. Látogatásuk időpontját a közeljövőben fogjuk megbeszélni.

Június 2-án az Amerikai Nemzetközi Iskola felnőttkórusát fogadta egyházközségünk délelőtti istentisztelet keretében. Ennek tagjai azok a szülők, akik gyermekeiket ebbe az iskolába járatják, valamint tanárok és azoknak barátai. A kórus 20 tagú, és abban a felállásban, ahogy őket hallgattuk egy éve vannak együtt. A kórus négy évvel ezelőtt alakult. Karnagyuk Kovács Anna Eszter, aki tíz évet élt New-Yorkban, ahol zenei mesteri fokozatát is szerezte. Húszperces koncertjük nagyon jó hangulatú volt, amiből nagyon sokat magukkal vihettek ezen vasárnapon itt lévő híveink.

A koncertet követően Kászoni József angol nyelven mondott köszönetet a kórus tagjainak vendégszereplésükért, és a gyülekezeti terembe invitálta a jelenlévőket egy állófogadásra.

Június 3-án a „csiga” vagy „kere” Tv2-es adása riportfilmet készített lelkészünkkel, akit az Unitárius Élet főszerkesztőjeként hívtak meg a vallási műsor szerkesztő, név szerint Márkus László egyházi tanácsos. A szerkesztő-riporter Warholik Zoltán volt, akinek kérdéseire válaszolt lelkészünk. Ennek a keretében beszélt az egyházi lap múltjáról, jelenéről. A műsor adásidejére június 9-én, vasárnap kerül(t) sor a kora reggeli órákban, amit a rákövetkező héten a Tv megismétel(t).

Szertartásaink:

Keresztelés: 2002. április 28.: Kríza Máté és Tormássy Zsuzsanna kisfiát, Gergelyt; május 4.: Nagy Attila és Bíró Ildikó kislányát, Tímeát; május 12.: Dr. Bardócz-Tódor András és Bardócz-Tódor Enikő kislányát, Saroltát; május 25.: Bécs László és Turóczy Katalin gyermekeit, Leventét és Krisztinát, valamint Kecskés András és Gáspár Ágnes kisfiát, Kornélt kereszteltük.

Temetés: május 31-én dr. Sztankóczy Zoltánt búcsúztattuk.

(-)

Pestszentlőrinc

Április, május és június időszaka nagyon mozgalmas volt egyházközségünk életében.

Április 28-án Varga Sándor, nyáradszentmártoni lelkész végezte templomunkban a szószéki szolgálatot.

Május 12-én a Nagy Ignác utcai gyülekezet meghívására részt vettünk az immár hagyományossá vált Magyarkúti kiránduláson. Bár előző nap esett, aznap ragyogó napsütésben tölthettük a napot, élveztük a beszélgetéseket, az istentiszteletet, a táncbemutatót, visszaemlékezéseket.

Május 19-én szép számmal gyűltünk össze pünkösdi istentiszteletre. Itt mondtunk külön köszönetet Dr. Petrovai Lászlóné Lócsei Erzsébetnek, aki egy faxgépet illetve Tóth Bencének, aki egy számítógépasztalt ajándékozott egyházközségünknek.

Május 25-én Lőrincz L. Lászlót láttuk vendégül gyülekezeti napunkon, aki számos tudományos fantasztikus könyvet írt a Kelet csodás világáról. Előadása, történetei mindannyiunkat elkápráztattak, így el is határoztuk, hogy még egy alkalommal vendégül látjuk valamikor az ősz folyamán.

Június 1-én Debrecenbe látogattunk az ottani gyülekezet meghívására. A lelkész és a gyülekezet fantasztikus fogadtatásban részesített bennünket. Az istentisztelet után a gyülekezet kama-

rakórusa gyönyörű műsorral szórakoztatott bennünket, amelyben reneszánsz, romantikus dallamok mellett Gershwin-feldolgozások is helyet kaptak Annyira lenyűgözött bennünket a lányok hangja, előadása, hogy meg is hívtuk őket szeptemberre, egy koncertre. A program a kertben folytatódott, ahol már terített asztal várt. Az egyházközség asszonyai nagyon finom pörköltöt főztek, és nagyon finom süteményeket készítettek. Itt aztán személyesen is beszélgethettünk, ismerkedhettünk: Az ebéd után egy rövid városnézésre indultunk, majd késő délután indultunk vissza.

Idei évadzáró gyülekezeti napunkra *június 15-én* került sor, amelyen gyermekistentisztelet után a gyerekeknek kézműves foglalkozást tartottunk. A felnőttek eközben a már hagyományossá vált módon flekkensütés közben értékelték, beszélték meg az elmúlt félév eseményeit.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az elmúlt félévben 11 keresztelelési szertartásra került sor egyházközségünkben. Temetési szolgálatra 3 esetben került sor, míg esküvő sajnos nem volt templomunkban.

Július és augusztus hónapokban nem lesz gyülekezeti nap, ám a nyáron is, vasárnaponként 11 órától várjuk istentiszteletre híveinket. Mindenkinek nagyon kellemes nyarat kívánunk!

Szász Adrienne

Debrecen

Május 5-én, anyák napján Palatka Réka és Geréd Szabolcs szavalatai tették meghitt ünnepé a vasárnapi istentiszteletet, majd Szász Barbara keresztelejére került sor.

Pünkösdi ünnepén szép számmal vettünk úrvacsorát, majd az újonnan berendezett lelkészi hivatalban találkoztunk a szokásos istentisztelet utáni beszélgetésre. Ezen a napon érkezett gyülekezetünkbe John Clifford skóciai lelkész, az angliai unitárius egyház elnökhelyettese, aki a debreceni nyári egyetem magyar tanfolyamára érkezett, és egyházközségünk vendégszobájában szállt meg.

Az elmúlt időszakban több alkalommal is református teológus és gimnazista csoportok látogattak imaházunkba és istentiszteletekre is, az unitarizmus és közösségünkkel ismerkedni. Reméljük ezek a találkozások lassan lebontják a tartózkodás falát őszi felekezeti közösi barátságokra, a felszínes ökumenizmusból valódi párbeszéddel, egymás nyitott keresésével, helyes ismeretekkel igazi ökumenikus kapcsolat lesz.

Hasonló célokkal szerveztünk *közösségerősítő szeretetvendégségeket*.

Május 25-én az evangélikus egyházközséggel közösen rendeztünk agapét az unitárius templomban. Az áhítatot Nagy Zoltán evangélikus lelkész tartotta, melyet Dr. Endes Mihály orvos, ornitológus, Tisza-kutató előadása követett. A gyülekezet számára már ismerős énekes lányok, Walter Judit tanítványai barokk és reneszánsz vallásos éneke-

ket szólaltattak meg, mindannyiunk gyönyörűségére. A szeretetvendégségek legfőbb célja a programok utáni kötetlen együttlét, melyre a gyülekezet asszonyai süteményt és szendvicset készítettek, a férfiak üdítőket hozták, így még este tíz órakor is folyt a beszélgetés a jó hangulatú kora nyári Hatvan utcai udvarban.

Június 1-én érkezett hozzánk a budapesti Nagy Ignác utcai és pestszentlőrinci gyülekezet egy csoportja, akikkel közösen vettünk részt a Kászoni József és Szász Adrienne által tartott istentiszteleten. Ezt a Kodály Zoltán Zeneművészeti Iskola kamarakórusának koncertje követte. Bachtól Gershwinig terjedő korszakot fogott át énekük, mely eszünkbe juttatta, hogy micsoda mélyről fakadó élmény az imádság és a zene találkozása, és a vidám hangok életenergiáira mindannyiunknak szüksége van. A szépség erősíti lelki egészségünket.

Az udvaron majd ötven főre terített asztal várt, ahol a „bőröspörkölt” mellett ismerkedhettek az unitáriusok.

Június 2-án, az istentisztelet keretében elbúcsúzott tőlünk John Clifford, aki megszólaltatta angol-dudáját. A duda hangja és szerkezetének megismerése igazi kuriózum volt a gyülekezet számára, az igazi ajándék viszont John jelenléte, barátságos személyisége volt, aki e két hét alatt közösségünk tagjává vált.

Miklósi-Vári Katalin

Füzesgyarmat és Gyula

Tavaszi indulásunk nemzeti életünk sorsfordulója napján, április 21-én, a hagyományossá vált gyermekistentisztelettel vette kezdetét. Ez alkalommal a „szertartást” Ruha Krisztina és Sipos Tündi hittanosok vezették. Felemelő élmény volt hallgatni a fiatalok bizonyágtételét. A szeretetvendégség is szép eredményt hozott nemcsak a felnőtteknek, hanem a gyermekeknek is.

A választások eredménye megerősített abban a hitünkben, hogy mindig fel kell legyünk készülve mindenféle változásra, mert csak egy van örök változatlan életünkben, a mindenható Isten. Az elkövetkezendőkben még nagyobb összefogásra lesz szükségünk egyházközönségi életünkben, hogy az elkezdett munkákat folytatni tudjuk. Egyházunkban még hangsúlyozottabb kell legyen ez az összefogás, hiszen olyan világ erői jöttek vissza (Egyházunkban is!), amelynek az egyházas, vallásos-nemzeti életforma nem volt és nem is lesz erős oldala. Nekünk pedig nagyon vigyáznunk kell arra, hogy Unitárius Egyházunk mindjárt félévezredes történelme folyamán nemzeti és dávidferenci volt mindig, és az is kell maradjon.

Május elhozta örök gyermeki életünk drága alkalmait, amikor Isten után a legjobban szeretőkre gondolhattunk, őket ünnepelhettük, az Anyák Napját. Május első vasárnapján szép, lélekemelő ünnepséggel köszöntöttük őket megtelt templomunkban. Gyermekek, hittanosok és kisebbek, valamint felnőttek, meghatóan adták elő verseiket, énekeiket, és nyújtották át a köszönet virágait. Ugyanazon a napon, délután folytatódott a megható ünnepelés a Nyugdíjasok Klubjában. Május 9-én Nyugdíjas Klubunk dalárdájával együtt Gyomaendrődön vettünk részt egy nagyszabású anyákat köszöntő rendezvényen. Ott is minden arról szólt, hogy az igazi édesanyai szeretet és jóság válthatja meg ezt a világot, és ennek az erőnek továbbadói a hűséges és hálás gyermekek lehetnek.

Pünkösöd felé haladva Áldozósütőtörtökön ünnepi harangozás volt, hiszen olyan kihalt ez az emléknap ezen a tájon, hogy a reformátusok még harangszóval sem emlékeztetik a híveket erre az alkalomra. Öröm is érte kis közösségünket, hiszen akkor kaptuk meg a felépítendő lelkészi lakás tervdokumentumainak jóváhagyását az illetékes Építésügyi Szakhatóságtól. Kétségek között tápláljuk a végrehajtási, megvalósítási álmainkat, mert beadott pályázatunkra még nem kaptunk semmiféle választ, és ahogy a híradásokból tudni lehet, a Széchenyi Terv el fog vérezni az új tézis, antitézis, szintézis eszméi közt! Pünkösöd szombatján délután Vásárosnaményben voltunk ünnepi istentiszteletet tartani. Az úrvacsoraosztásos istentisztelet élménye mellett szívet-lelket melengető volt a két felnőtt és egy kisgyerek kereszteleje. Egyre jobban népesedik ez a szórványközösség, amelynek többnyire roma tagjai mind inkább tudomásul veszik, hogy nem elég csak őket szervezni egyházi, vallásos közösségbe, nekik is szerveződniük kell, igényelniük kell a szertartásokat, és meg kell teremteniük fokozatosan a gyülekezetté formálódás anyagi feltételeit is. Pünkösöd első napja

mozgalmas ünnep volt itthon és szórványunkban. Az ünnepi istentisztelet szokatlanul népes volt. Ez alkalommal kereszteltük meg Zalkai Attila és neje, az elmúlt év tavaszán nálunk esküdt fiatal család gyermekét, aki a keresztségben a Jázmin Alexa nevet kapta. Minden megkeresztelten legyen Isten áldása. Adjon nekik boldog életet, hozzátartozóiknak sok-sok örömet. Ugyanazon a napon fél kettőkor vártak a hívek az Idősek Otthonában. A megszokott áhítattal folyt az istentisztelet, és fogadták a kiszolgált úrvacsorát. Mindig nagy élmény az Otthon lakóival ünnepelni. Mindössze egy unitárius van köztük, de két tanítványnyi ünnepelni vágyó jelenik meg szertartásainkon. Délután fél négykor már Gyulán voltunk, szórványgyülekezetünk központjában. A kis csapat, többnyire ugyanazok, a megszokott élményben osztozott. Itt kell megjegyezzük, hogy Kispálné R. Etelka szórványgondnokasszony eredményes utánajárása folytán erre az esztendőre is sikerült meghosszabbítani az imateremnek használt helyiségnek a bérleti jogát. Csak legyünk, akik használjuk is!

Ünnep második napját is megültük Füzesgyarmaton, nagyon gyér érdeklődéssel. Június 6-án meglátogatta egyházköziségünket az országos Tourinform 15 tagú küldöttsége. Céljuk az, hogy bevegyék ezt az egyházköziséget, annak templomát a meglátogatandó turisztikai érdekességek közé, mint az Alföld egyetlen unitárius (Észak-Alföld) gyülekezete és temploma. Közel egyórás előadásban ismertettem az unitarizmus történetét, hitelveit, egyházköziségünk történelmét, és válaszoltam a feltett kérdésekre. Megemlítettem, hogy Hódmezővásárhelyen is van egy gyönyörű unitárius templom, azt is érdemes felkeresni, meglátogatni.

Júniusban tartottuk az évzáró gyermekistentiszteletet, amelyen a „szertartást” Hegyesi Barbara és Kovács Nelli hittanosok végezték. Lélekemelő volt az istentiszteleti alkalom, akárcsak az azt követő tombolázásos szeretetvendégség. Ezzel a hittanos tanév befejeződött, csak a konfirmálásra való készülődés folytatódik és természetesen a templomlátogatás. Ez alkalommal osztottuk ki 12 hittanosnak a megérdemelt jutalmat (Unitárius Alapítványunktól – reméljük – utólag meg fogjuk kapni!) a hűséges templomlátogatásért, a hittanórai oktatáson való részvételért és az azokon való tevékeny közreműködésért, tanulásért.

Terveinket, álmainkat az elkövetkezendőkben a nyári, nagy ünnepre való készülődésünk határozza meg. Közben, június végén, Gyáni Endréné gondnokasszonyunk két dédunokáját foguk megkeresztelni. Az előző beszámolóink óta elveszítettük Szilágyi László 54 éves és Kispálné Poroszlai Magdolna 36 éves testvéreinket. Fájdalmas és tragikus távozásuk okozta veszteségeikben a hozzátartozókat erősítse a jó Isten, adjon vigasztalást, az eltávozottaknak csendes pihenést.

Egyházköziségünk 100 éves évfordulójának megünneplésére vonatkozó tudnivalókat kérjük, szíveskedjenek elolvasni az erről szóló beszámolóinkban.

B. L.

100 éves a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség

1902. július 27-én lelkes kis közösség gyülekezett a mai Ady Endre utcában lévő Homoki F. Lajos házában. Az emlékezet már elfelejtette, hogy milyen fa alatt, egyesek szerint eperfa, mások szerint diófa volt az. Józan Miklós budapesti, Ádámosy Gábor hódmezővásárhelyi lelkészek és Zoltán Ferenc mezőberényi kántortanító tartották az istentiszteletet. Megszületett most már hivatalosan is az unitárius egyházközség.

Az unitárius eszme nem volt idegen ezen a tájon sem. A reformáció után itt az Alföldön is sok gyülekezet alakult, de a 17. és 18. századi történelmi viszonyok szinte teljesen kipusztították. Az 1800-as évek második felében jelentek meg újra a szórványgyülekezetek, majd önállósuló egyházközség Hódmezővásárhelyen és itt Füzesgyarmaton. Itt, ebben a faluban egy református papválasztás eredményeként született a közel 150 lelket számláló egyházközség. A falu tehetős gazdái olyan lelkészt akartak, akit ők választanak, a püspöki önkény pedig olyan pappal kecsegtette a szegényebb réteget, akinek nem kell képét adni. Így a jómódú gazdák elhagyták felekezetüket, és a már ismert unitárius egyházba tértek át. A kolozsvári püspök lévita-tanítót küldött a gyülekezetbe, hiszen iskolát is indítottak. Egy év múlva templomot épített a gyülekezet, amit 1903. november 8-án fel is szenteltek. Az 1910-es évek elején lelkész is került a gyülekezet élére, Kiss Sándor, frissen hazatért akadémista személyében, aki befektette a toronyépítést és a harangok felszereltetését. A 2–300 holdas gazdák mindenből a legjobbat és legszebbet állították elő kis egyházközségük számára.

Az első világháború elvitte a kisebbik harangot és a lelkészt is (Erdélybe tért vissza a háborús időkben). Az első háború után egy református vallásról áttért, Kincses László nevű lelkész szolgált, aki beárnyékolta az egyházközség életét. Felesége a felekezeti iskolánk, sok nemzedéket felnevelt, szép emlékű tanítónője volt egészen az államosításig, de mindvégig az egyházközség buzgó, lelkes tagja egészen a halála napjáig. Férjét a 30-as évek elején menesztették az egyházunkból, mert „lelkes” híve volt Kun Béla proletárdiktatúrájának, ami nem egyeztethető össze hitelveinkkel.

A lelkes hívek a 20-as években új harangot öntettek az elvitt kicsi helyébe. Feljavították nem egyszer a már régiként vásárolt lelkészi lakást is. A második háború előtti években került ide Darkó Béla Erdélyből (azóta is minden lelkészt onnan kapott a gyülekezet). Áldásos szolgálatát még ma is emlegetik. A háború elvitte haza szülőföldjére. Az érkező kommunizmus lelkes pribékjei teljesen tönkretettek itt mindent. A „felszabadító” dúlók beköltöztek a paplakba, elégették minden egyházközségi iratot, dokumentumot. Ebbe a miliőbe érkezett Bajor János lelkész Kolozsvárról, és nem sok időre rá jött utána későbbi felesége. Bajor tiszteletes munkássága folytán a gyülekezeti élet fel-

felé ívelt a nehéz történelmi idők ellenére. Az 50-es évek elején kitelepítették vagy száműzték a falu tehetős gazdáit, akik javarészt az unitáriusok közül kerültek ki. Nagy érvágás volt ez a kis közösség életében. Ugyanígy hatott a közösségi életre a lelkészi család szétválása, aminek következtében a tiszteletesnek el kellett menni.

A törést nehezen viselte el a kis gyülekezet, több beszolgáló lelkész is megfordult időközben (Bence Márton, Huszti János, Szász János), és egy évig Vörös István is itt szolgált, aki a forradalom után Erdélybe távozott. Az 50-es évek végén érkezett Kelemen Miklós lelkész, akinek ittléte alatt sikerült megállítani a gyülekezet széthullását, és távozásáig még meg is elevenedett az egyházközségi hitélet. 1963-tól szolgált itt László Andor, aki az erdélyi Lókodból telepedett át. Bár folyt az egyházközségi élet, a lelkészi család nem lakván itt helyben, nagyon elmaradtak a szertartások: keresztelek, konfirmálások, esketések. A 70-es évek elején Pestszentlőrincre távozott, és beszolgáló lelkészként Bajor János, akkor debreceni lelkész kapott kinevezést egykori gyülekezetébe. 1990-ig, majdnem két évtized az agonizálás éve volt a gyülekezetben. Egyetemes egyházi szinten egy leépítési, mindent eladási folyamat indult meg. Itt Füzesgyarmaton is eladták a lelkészi telek felét, a templom mellett lévő harangozóit telket a rajta lévő romos épülettel együtt. Az anyakönyvek, jegyzőkönyvek alig tartalmaznak bejegyzéseket. Az általánosan jellemző viharsarki vallásos közömbösség eredményeként kereszteletlenül, hitoktatás nélkül, házassági megáldás nélkül maradt szinte két emberöltő egészen. Többségében nem egyházi temetéssel búcsúztatták a halottaikat sem. Lelkészhány és meglévő lelkészek hiányos munkája, hozzáállása súlyosbította ezt a helyzetet.

A rendszerváltás, bár közelről sem váltotta meg az egyházi-vallásos életet, az utolsó pillanatban érkezett. 1990-től az erőfeszítések éve következtek. A jelenleg is itt szolgáló lelkészt, Balácsi Lászlót, az énekvezér feleségét és három gyermekét albérlet fogadta, és egy olyan templomlátvány, amelynek ablakán betekintett nem csak az Úr, hanem a bozóttá lett akácok és orgonabokrok, valamint a tégláig lecsupaszodott falak. Huszti püspök támogatásával felújítottuk, a templom köré a lelkészi család cserkészársakkal és barátokkal kerítést készített. Ittlétünk alatt már kétszer is javítottuk a templomot, most is a toronyrész javításra vár, amit Isten segédelmével meg is akarunk valósítani jövőre, amikor 100 éves lesz ez az istenháza. A vallásos életet éhező és szomjazó emberek lassan újra gyülekezetté formálódtak. Szimpatizánsokkal együtt majdnem annyian vagyunk, mint 100 évvel ezelőtt az alakuláskor, közel 150 lélek. Megindult a hitoktatás, gyermekistentiszteletek, szeretetvendégségek tartása. Hagyományossá vált a minden év július utolsó vasár-

napján tartott alföldi unitárius „búcsú”. 10 év alatt az anyakönyvekbe annyi bejegyzés került, mint a megelőző harminc évben összesen. Temetésekből a mostani lélekszám kétszeresét jegyeztük be, mert a más vallásúak és felekezeten kívüliek igénylik a mi egyszerű, sallangmentes, dogma nélküli búcsúztatási szertartásunkat. Emiatt nem működik az ökumené a testvérfelekezet féltékenysége miatt. Nemzeti népegyház lévén, ez elkötelezettségnek is eleget tettünk.

Minden nagy történelmi évfordulóra valamilyen maradandó emléket állítottunk. Egy hármasszoborcsoportot alkottunk a templomunk melletti emlékparkunkban: 1996-ban a Honfoglalás emlékére, 1999-ben az aradi 13 vértanú emlékére és 2001-ben, a millenniumi ünnepek keretében, egy 1956-os emlékművet a forradalom és szabadságharc emlékére. A 90-es évek közepén nemzeti színű lobogóval is díszítettük templomunkat. Majd 2001-ben az egész Egyház millenniumi unitárius egyházi zászlót szentelt a püspökavató Zsinaton. 1990-ben, amikor még hőseinket lefasiztatták, mi már emléktáblát avattunk a kis gyülekezet háborús elesetteinek emlékére. Minden alkalommal nagy egyházi és világi képviselőkkel tartottuk ünnepeinket. Saját egyházi vezetőinket kívül itt volt Tókécs László, Szabó Árpád, Kedei Mózses. Az aradi vértanúinkra Csurka Istvánnal emlékeztünk. A helyi vezeték soha nem segít semmilyen formában, a magunk erejéből, egyházi és megyei támogatással valósítgatjuk meg álmainkat.

Mindig fontosnak tartjuk testvéri kapcsolataink megerősítését, megerősítését. Az erdélyi Jobbágyfalva–Nyáradszereda gyülekezettel egy 10 éven át tartó kapcsolat ment tönkre, nem a mi hibánkból. Sokszor látogattunk el testvéreinkhez, ők is voltak itt két alkalommal. A közeli Darvasnak megszereztük egykori falunkat, Szentháromságot testvérségnek, amely kapcsolat szintén az ottaniak miatt hamar véget ért. Füzesgyarmat és Ozsdola testvérkapcsolat-felvételében is segédkeztem, ez az itteni vezetés hibájából szűnt meg.

A kanadai Olinda gyülekezetével 1995 óta tartunk fent kapcsolatot. Egy alkalommal vendégül látták a lelkész házaspárt, és onnan is voltak látogatóink. Minden évben igyekszünk eljutni a Székelyudvarhely–Szejké-i Világtalálkozóra. Idén is szervezzük a kirándulást, és keressük a testvér-egyházközségeket, amelyek felvennék velünk a kapcsolatot. Előrehaladott tárgyalásban vagyunk a háromszéki Árkossal, ahol már két alkalommal is nagy szeretettel fogadtak. Beszélgettünk erről már Alsó- és Felső-Bencéd lelkészével is. Magyar lelki és hittestvéri kapcsolatokról álmodunk, kölcsönös látogatásokkal, barátkozásokkal.

Egyházközségünk megtiszteltetésnek vette, hogy Egyházunk Zsinata Balácsi László lelkészt egyházi főjegyzőnek és püspökhelyettesnek választotta. Ezt a címet egyházközségünk és Egyházunk előmenetelért kívánjuk felhasználni, gyümölcsöztetni.

Olyan történelmi lépésre szántuk most el magunkat, amilyenre nem volt példa az elmúlt 50 esztendőben Egyházunkban. A 150 éves papilak helyébe új lelkészi lakást akarunk építeni. A tervek már elkészültek, a közelgő 100 éves évfordulón kívánjuk ünnepélyesen az alapkövet letenni és megáldani. 2002. július 28-án, délelőtt 11 órára sok vendéget várunk. Lesz konfirmálás is. Neves egyházi és világi méltóságot hívtunk meg, hogy itt legyenek a mi vezetőinkkel és híveinkkel. Az emlékparkban emlékfát ültetünk, a templom falán elhelyezünk két márványtáblát, az elszármazott Sári József testvérünk adományaként: egyiket a 100 éves évforduló emlékére, a másikat a fentnevezett édesanyja emlékére, aki az első született unitárius volt a Füzesgyarmati Egyházközségben. Az évfordulóra emlék-levelezőlapot is nyomtatunk, valamint egy kisebb könyvet az eltelt 100 év eseményeit megörökíteni szavakban és képekben.

100 éves a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség! Találkozunk itt 2002. július 28-án, unitárius összefogással, példamutató erdélyi élniakarással!

B. L.

Tízéves a Győri Unitárius Egyházközség

1992. szeptember 11-én, áldott emlékű Göncz Mihály, Erdélyből áttelepült unitárius lelkész életre hívja a Győri Unitárius Egyházközséget.

1994. november 24-én megbíztak a Győri Unitárius Egyházközség lelkészi teendőinek végzésével. A kezdetben csak átmeneti jelleggel jelentkező feladat véglegessé vált.

Győrbe érkezve egy lelkes, de kis létszámú Erdélyből áttelepült közösséggel találkoztam. Az akkori címlista 36 címet tartalmazott. Az istentiszteleteket a református egyházközség jóindulatának kiszolgáltatta, hol a gyülekezeti teremben, hol pedig – nagyon ritkán a templomban tartottuk.

Ez idő alatt párhuzamosan az irodai teendőket, az Unitárius Élet szerkesztőségi titkár teendőit, illetve a Magyar Televízió unitárius adásainak szer-

kesztését, valamint a Fasori Evangélikus Gimnáziumban a hitoktatási teendőket láttam el.

Budapesten szolgálati lakással rendelkeztem, amelynek rezsiköltségeit teljes mértékben az egyház fedezte, valamint a győri leutazások és kiadások költségeit is.

Győrben elsősorban kezdetben a szállás lehetőségét kellett megoldani. Budai László, későbbi gondnokunk saját albérleti lakását ajánlotta föl erre a célra és másfél éven keresztül, hála a megértő házigazdáknak, (Dr. Némethy György és felesége), itt tartózkodtunk leutazásaink idején.

1995-ben az Egyházi Központ ingatlan keresésével bízott meg. Először az Országút u. 5. sz. alatti ingatlan mutatkozott alkalmasnak, amelyet az Önkormányzat öt éves használatra át is engedett

volna az egyházközségnek. Ezt azonban a Budapesti Püspökség nem fogadta el. Második lehetőségként a Rába u. 60 sz. alatti teljesen káros épület került előtérbe, inkább a telek jó fekvése miatt, de az Egyház vásárlási szándékát az Önkormányzat nem fogadta el. Az ötmillió telekért felajánlott 1,7 millió forint valóban nevetséges összeg volt. Harmadik lehetőségként a Budai Nagy Antal u. sarkán levő épületben egy kétszobás lakással próbálkoztunk, de a hárommillió vételárban nem tudtunk megegyezni – szerencsére – a házigazdákkal.

Ebben az esztendőben nyolc gyermek konfirmált és a Magyar Televízió három adást is sugárzott Győrről, illetve a Magyar Rádióban is kétszer szerepeltünk.

1996 januárjában sikerült megvásárolni 3,5 millió forintért a Szittyá u. 2 sz. alatti ingatlant, akkora telekkel ahová templomot is lehet építeni. Az épület teljes mértékben leromlott, jelentős felújításokra szorul. A jóváhagyást a vásárlásra ifj. Bencze Márton egyházi titkár adta meg, aki megtekintette az ingatlant, a jogi bonyolítását pedig az egyházi jogtanácsos, Dr. Kaszai Csaba intézte. A beruházást teljes mértékben az Egyházi Központ fedezte, azzal kikötéssel, hogy a felújítás költségeit az egyházközség híveinek kell fedezni. Erre nézve született is egy közgyűlési határozat, amely értelmében rendszeres egyházfenntartó járulékkal és egyszeri ingatlanfejlesztési hozzájárulással ezt a problémát megoldjuk. Sajnos ezt a fővállalt kötelezettséget a hívek harminc százaléka sem teljesítette.

1996 februárjában 28 000 Ft. volt az egyházközség készpénzvagyonja. A minimális felújításokra pedig mintegy másfél millió forintra lett volna szükség. Az ingatlan megvásárlása után az Egyházi Központ sürgette a leköltözést, így a munkálatokat jobb híján saját költségből kellett elkezdni.

Anyagiak hiányában közmunkákkal is megpróbálkoztunk, de ezek nem bizonyultak hatékonyaknak.

Az ingatlan biztonsága érdekében Budai László, gondnok beköltözött az egyik szobába és ő vigyázott a folyamatosan leköltöztetett értékeinkre, illetve elvégezte az ajtók, ablakok mázolását, besegett az újrameszelésben és részt vett mindenmű javítási munkálatban. Eközben, amiért itt laktam, a legmegalázóbb vádak érték azok részéről, akik a kisujjukat sem mozdították, hogy bármi előrehaladjon.

Mivel más kiút nem mutatkozott a szülőket, családomat: édesanyámat, édesapámat, nejem édesanyját, keresztanyámat és keresztapámat kértem meg 1996 nyarán, hogy segítsenek az ingatlant olyan állapotba hozni, hogy leköltözhesünk. Háromhetes kemény munkával kívülről újravakoltuk az épületet, megcsináltuk a konyhai részt, és felszereltük a fürdőszobát mosdókagylóval, benti wc-vel, gázbojlerrel. Gaztalanítottuk és nézhető állapotba hoztuk a kertet is. A konyhába csak november végén sikerült a vizet bevezettetni és mosogatókagylót felszerelni, eddig az időpontig az udvaron mosogattunk.

Az ingatlanban valamikor fával és kályhával melegítettek. December huszonnyolcadikán az Égáz jóindulatával beindult a központi fűtés, addig a négy szobát egyetlen kályhával, fával fűtöttük. A beruházás költségeit kölcsönökkel a lelkész-házaspár fedezte.

A leköltözés tényével megszűnt a Központ anyagi támogatása, a szolgálati lakás rezsiköltségeit, valamint az utazási költségeket az egyházközségnek kellett átvállalni, ami ismét jelentős anyagi megterhelés, amit az egyházközség mind a mai napig nem tud teljesíteni.

Pénzforrások megteremtésének vágyával alakul meg 1997 nyarán, egy jól szervezett kerti rendezvény keretén belül, ami ezúttal a hívek derekas helytállását bizonyítja, a Bölöni Farkas Sándor nevével fémjelzett Alapítvány, ami a további években az Egyházközség anyagi kiadásainak egynegyedét fedezi. Az Alapítvány létrehozásával egyidőben elkészült a templom távlati terve és reklám céllal háromfajta képeslap és leporelló. Erre az alkalomra a hívek segítségével lebontottuk az ingatlan mögötti romos melléképületeket és ólakat.

1998-ban egy szerencsés véletlennek – rádiós adás – köszönhetően harangot kapunk ajándékba. Ezt felemelő kerti rendezvényen helyeztük el egy erdélyi stílusú haranglábon, és avattuk föl az 1848–49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulóján. A harangláb úgy készült el, hogy édesanyám, nejem és az édesanyja rakta a betonkeverő gépet, én talicskáztam a maltert, édesapám végezte a kőműves munkát. Aztán Szabó Álmos jóvoltából zetelaki ácsok felépítették – anyagi juttatásért – a faszerkezetet. Ez megint több, mint kétszáz ezer forintos érvágás volt.

1999-ben ismét kerti rendezvény keretén belül, (ilyenkor nem kis pénzért mindig sátrat, asztalokat, székeket kellett bérelni), Erdély és Magyarország püspökei előtt konfirmálnak ifjaink. Erre az alkalomra kerti székeket, asztalokat vásároltunk, kívülről lemeszeltük az ingatlant, felújítottuk a medencét, a kerítés melletti árkt betömtük és lucfenyőkkel ültettük be, belülről pedig tujákkal. A haranglábig terjedő kerti részt befűvesítettük, a hátsó bejárathoz új kaput, a konyhához vezető úton pedig járdát építettünk, újrabetonozva a ház körüli betonszegélyt, lefestve a csatornákat stb.

2000-ben megjavítottuk a sufni és a ház tetejét, két vízaknatetőt betonoztunk.

Sikerül megszervezni a vidéki istentiszteleteket és két helyen, Sopronban és Pápán folytatódnak a rendszeres istentiszteletek.

2001. A visszatekintés és előrenézés esztendeje.

Hét év tapasztalata megtanítja az embert a földön járni. Nem kis csalódással látjuk, hogy az Erdélyből áttelepült emberek fölveszik az itteni stílust, és az „én házam, én várom” elszigeteltségében közösségi dolgokra már nem figyelnek. Az egyház huszadrangú kérdés lett sokak számára, amiért a legminimálisabb áldozatot sem hajlandók meghozni.

Amit azonban mindenféleképp ki kell emelnem:

1. A kezdeti 36 címről 138-ra sikerült föltornáznunk magunkat.

2. Az ingatlant és kertet rendbe tettük.

3. Az elmúlt évek során olyan megszépült és helytálló emberi arcokat villant föl az emlékezés, mint Budai Lászlóét, aki a legtöbb kétkézi segítséget nyújtotta; Pap Péterét, aki minden közmunkán részt vett, és nem egyszer jelentős pénzbeli segítséget nyújtott az egyházközségnek, ha kellett több százezres kölcsönrel is; Sófalvi Ferencét, aki nagy távolságról, Pap Péter után a legtöbbször jött, ha a hívó szót meghallotta, aki egyedülként külföldi támogatókat is szerzett és az országon belüli unitáriusok figyelmét is fölhívta a győri problémákra; Dr. Lőrincz Dánielét, aki a rendezvények anyagi kiadásait támogatta és szép korondi úrvacsorai készlettel ajándékozta meg az egyházközséget; Sükösd Mózesét és fiáét, Sükösd Árpádét, aki az irodai, ma már elengedhetetlen számítógépes felszereléssel ajándékozott meg bennünket; Péter Andrásét, aki közmunkában az egész épület villanyszerelési hálózatát rendbe hozta és biztonságossá tette; Szócs Albert és Hegedüs Lőrinc, akik a melléképületek lebontását végezték; Dr. Gaál Ist-

ván, özv. Fekete Andrásné, Göncz Mária Magdolna, Özv. Derzsi Józsefné, Pap Péter és neje, Magyar Zoltán és családja, akik minden istentiszteleten részt vesznek. Tirnován Ari Vid és család-jáét, aki saját otthonát ajánlotta föl a pápai istentiszteletek tartására, Vajda Ivánét, aki nagyszerű módon szervezi a soproni gyülekezetet.

4. Az egyházközség anyagi helyzetét a következőképp biztosítjuk: 1 rész hívek, 1 rész Alapítvány, 2/4 rész külföld – testvérgyülekezet.

Egyházközségünk 2002. szeptember 8-án vasárnap, d.u. 15 órai kezdettel konfirmációval egybekötött istentisztelettel ünnepli fennállásának tizedik esztendejét. Az istentiszteletet követően kerti szeretetvendégséget tartunk. A jeles alkalomra szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt.

„De akik az Úrban bíznak, új erőre kapnak, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el.”

Ézsaiás 40,31

Sándor Gy. Mátyás

Kocsord

Az anyák napjával köszöntött be a május. A 113. Zsoltár 9. vers: „Megengedi, hogy a meddő úy lakjék a házban, mint fiaknak boldog édesanyja” textusra mondott prédikáció után három testvérpár: Bíró Evelin és Barbara, Zséder Alexandra és Boglárka, valamint Bartha Erika és Szabolcs mondott verset. A szavalók rangidőse Nyitrai Gábor kisgimnazista volt. Szabolcs, aki eddig még nem szokott a szerepléshez, belépett azok hosszú sorába, akik Isten, a gyülekezet és édesanyjuk kedvéért állnak versükkel a közönség elé. Szavalata, mint mindannyiuké, gyönyörű volt. A nagytestvérrel együtt a többi kistestvér, Barbara és Boglárka is, a nagyobbakkal együtt tanulja meg a szereplést.

Május második nagy ünnepe volt a konfirmáció. Erre nyolc növendékünk: Bakos Noémi, Geller Marianna, Geller Zsuzsa, Márton Ágnes, Márton Eszter, Nagy Adrienn, Nagy Gábor és Pindzsu Zoltán az év eleje óta készült. Az óralátogatás és a felkészülés mindannyiuk részéről kifogástalan volt. Hozzáállásban senki részéről nem tapasztaltam hiányosságot.

Kocsordon kívül két szórványból voltak jelentkezők: két testvér Mátészalkáról és másik két testvér Ópályiból. A testvérek a konfirmáción is együtt kívántak maradni, aminek kedvéért korengedményeket is tettünk. Tapasztalatom szerint ez nem jár hátránnyal, annál több viszont a szemmel látható előny.

Konfirmáció nagyhetében a szülők és növendékek példás rendbe tették a Varga Elemér harangozó által amúgy is gondosan rendbentartott templomot.

Nagy Gusztávné Jakab Gabriella szülő és virágkereskedő 25 000 Ft értékben adott holland import virágot több más szülő hozzájárulásával. A konfirmáció óta a virágok a templom külső díszét is képezik.

Tele templom tisztelte meg a konfirmációt, melynek megörökítéseképpen a szülők 20 000 Ft értékben rendeltek hímes fehér terítőt az Úrasztalára, az egyházközség pedig könyvet és keretezett emléklapot adott a konfirmáltaknak. Egy hét múlva mindannyian Úrvacsorát vettek Pünkösdi ünnepén.

Dobos László adománytevőnk kisfia, Lacika, aki alig két éves, mindannyiunk igen nagy rémületére súlyos otthoni balesetben ismerte meg az élet próbatételét és a szenvedést kevéssel unokatestvérei konfirmálása előtt. A készülődés idejét az érte mondott imádságokkal kellett megosztanunk. Lacika a szülők lélekjelenlétének és Isten után az orvosi segítségnyújtásnak is köszönhetően gyorsan meggyógyult.

Tovább könyörgünk Isten oltalmáért mindenki részére.

Nyíregyházán a pünkösdi úrvacsorát a kórház kápolnájában, Miskolcon a diósgyőri evangélikus templomban osztottuk, amiért Isten után köszönetet mondunk Dr. Séra Gyula kórházi főigazgató és Vecsán Pál diósgyőri evangélikus esperes uraknak.

Nyitrai Levente

2002. február 16-án Istenben elpihent és február 19-én utolsó útjára kísértük **Ajtai Endre** tb. presbiter atyánkfiát, aki gyülekezetünk utolsóként távozó alapító tagja és első jegyzője volt. Nemes lelkét nyolcvanéves korában adta vissza teremtőjének.

Adjon neki Isten csendes pihenést, üdvöztse lelkét, hátramaradottait vigasztalja atyai szeretetével, a gyülekezetnek pedig adjon sok hozzá hasonló, buzgó egyháztagot!

Dunántúli Unitárius Egyházközség

Közelmúltunk legnagyobb „eseményét” a Válaszúti György Unitárius Alapítvány életre hozásáért folytatott munkálkodás képezi. Az alapítvány elsődleges célja egy pécsi imaház (templom) vásárlása/építése. Alapító tagjaink rövid idő alatt több mint 200 000 forintnyi összeget gyűjtöttek egybe, az adakozási „indíttatás” pedig közelről sincs lezárulva. Köszönjük az eddig megtett adományokat.

A pécsi hívek tudatában vannak annak, hogy bár népes és dinamikusan fejlődő gyülekezetet alkotnak, „biztos” és tartalmas jövőt csak egy megfelelő ingatlan birtokában tudnak építeni. „Létünkért” naponta meg kell harcolnunk, ingatlan szempontjából a legkiszolgáltatottabb magyarországi gyülekezet vagyunk. Ez közösségi működésünk jellegét is többé-kevésbé meghatározza.

Az idő sürget, kitűzött célunk azonban meghaladja erőnket. E tekintetben Egyházi Központunk

megígért segítségére támaszkodunk. Tisztelettel kérjük, hogy kísérje fokozott figyelemmel és empátiával megoldásra váró problémánkat.

Az elmúlt időszak munkájából meg kell említenem a kisebb nagyobb településeken történt csatlálatogatásaimat, mely Pécstől Kaposvárig, Kaposvártól pedig Veszprémig terjedt. Természetesen egy ilyen nagy kiterjedésű szórvány munkamegosztása is megoldásra vár.

A Polgárdiban lévő templomos ingatlan telkéről 120 köbméternyi „szemetet”, pontosabban épületmaradványt szállítottunk el.

Ez anyagilag igencsak megterhelte egyházközségünket, ugyanakkor a fennmaradt omlásveszélyes melléképület problémájának megoldása teljes mértékben meghalad minket. E tekintetben minden felelősséget elhárítunk. Egyházi Központunknak immár több alkalommal írtunk ebbéli gondjainkról, válasz nem kaptunk.

Természetesen egyházközségi életünket nem csak „gondok” képezik.

Örömmel hallgattuk vallásórás gyerekeink anyák napi, pünkösdi szereplését, jól éreztük magunkat akkor, amikor ifjainkkal a Mecsek oldalán túráztunk (kirándulásainkat rendszeressé tettük), továbbá lelkesen készülünk konfirmációs ünnepélyünkre.

Lelkesítő erejű az a tény is, hogy vallásunk iránt egyre több az érdeklődő, úgy a pécsi laikusok, mint egyetemi kollégáim körében.

Máté Ernő
lelkész

Pünkösöd a Duna-Tiszaközi szórványegyházközségben

Pünkösdben a keresztény anyaszentegyház életrehívása állt az emlékezés középpontjában. Az ünnepi beszéd ismertette a tanítványok fellépésének eredményét, a konstantinápolyi zsinatnak Isten lelkéről felállított dogmáját, a reformációnak a külsőségek felszámolása érdekében tett lépéseit és az Unitárius Egyháznak, a hitelveknek a jézusi alapra való visszahelyezését. Ez utóbbi eredményezte a dogmamentes és dogmai alapozottságú egyházak ellentétét.

Az istentisztelet után a húsvét óta otthon, Erdélyben járt hívek számoltak be tapasztalataikról, és értesülhettünk gondnokunk szerencsés kimenettelű gépkocsibalesetéről.

Híveink közül többen szereztek tudomást az Egyházat lejárató internetközlésekről.

Nem tudják elképzelni, hogy felelős egyházi tisztségviselők hogyan rágalmazhatják vezetőiket? Mint ahogy az sem világos, hogy az ilyen megnyilvánulások meddig folytatódhatnak? Vajon nem lehetne-e kevesebb létszámú, de egyházukért élő vezetőkkel nagyobb és jobb eredményeket elérni?

A hívek örömmel vették tudomásul az Unitárius Élet tartalmi színvonalának emelését, elsősorban a kimondottan unitérius témák gyarapítását. Örömlének, ha az Erdélyben levő Egyházban történekről is – a lap hasábjain – tudomást nyerhettek.

A fentiek is tartozékai a pünkösdi újjászületésnek!

Egy jelenvolt

Beregi Unitárius Szórvány

A beregi unitárius szórvány pünkösdi ünnepi istentiszteletét Balázi László püspökhelyettes lelkész úr tartotta szép számú gyülekezet előtt.

Két jándi fiatal tett fogadalmat unitárius hitéről. Ezzel a beregi körzet a mezőladányi, aranyosapáti és vitkai atyafiak mellett a jándi fiatalokkal is gyarapodott.

Az istentisztelet keretében tett fogadalmat Jóni Jenő presbiterünk is, akit a püspökhelyettes lelkész úr meg is áldott.

Az istentisztelet végén egy vásárosnaményi újszülöttet, Nagy Patríciát keresztelte meg a lelkész úr.

Szórványgyülekezetünk minden vonatkozásban a fejlődés útján halad, leküzdve múlt évi nehézségeit Isten segítségével.

* * *

Idén is kiosztották a Balázs Ferenc-díjat a Nemzetközi Váci Mihály Szavalóversenyen Vásárosnaményban.

Az ifjúsági szavalóversenyre a Partiumból, Kárpátaljáról, a Felvidékről és a Beregből gyűlnek össze három kategóriában – kisiskolások, felsősök, gimnazisták – a fiatal előadók.

Már több éve a beregi unitárius szórvány kebelében tevékenykedő protestáns kör is részt vesz a zsűriben. Idén Bakos Pál kocsordi újságíró, Felhős Szabolcs körü titkár és Tóth Miklós BUNIK-titkár voltak a Balázs Ferenc-díj odaítélői. A kiscsoportosoknál a beregi Lengyel Krisztina, a felsősöknél a vásárosnaményi Iványi Lília, a gimnazistáknál a nagykaposi (Szlovákia) Nagy Viktória kapták meg a díjjal járó Balázs Ferenc-bronzérmet, díszoklevelet és a könyvjutalmat.

A Balázs Ferenc-díjas felvidéki Nagy Viktória a bronzéremmel és az oklevéllel – Bakos Pál zsűritaggal

Felhős Szabolcs

A Heltai Gáspár Unitárius Könyvesbolt ajánlatából:

Kis Biblia	450 Ft	Dr. Nyiredy Szabolcs:	
Károli Biblia – nagy családi	1600 Ft	A tordai országgyűlés 425 éves jubileuma	60 Ft
Kis családi	1300 Ft	Dr. Nyiredy Szabolcs: Brassai Sámuel emékezete	160 Ft
Újszövetség és zsolttárok		Rezi Elek: Válaszd az életet!	250 Ft
Károli	530 Ft	Teológiai Füzetek 2.	
Új fordítás	560 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: Szemelvények unitárius és szabadelvű keresztény írásokból 1992–1993	550 Ft
Angol biblia	1800 Ft	Teológiai Füzetek 3.	
Román Biblia	900 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: Ökumenikus gondolkodás és hit	980 Ft
Kétnyelvű Újszövetség		Teológiai Füzetek 4.	
Angol–Magyar	690 Ft	Varga Béla válogatott hittani művei	780 Ft
Német–Magyar	690 Ft	Teológiai Füzetek 5.	
Szlovák–Magyar	690 Ft	Bencze Márton: Az Ó- és Újszövetség összefüggése	
Román–Magyar	590 Ft	A kettő egysége	400 Ft
Unitárius káté	300 Ft	Unitárius Biblia Óráink 1.	
Unitárius hit és erkölcsstan	250 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: A Máté, a Márk, a Lukács szerinti evangélium magyarázatai	780 Ft
Unitárius énekeskönyv	1000 Ft	Unitárius bibliai Óráink 2.	
Unitárius imakönyv	150 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: János evangéliuma és a jánosi levelek	1990 Ft
Kelemen Miklós: Unitárius kislexikon	900 Ft	Unitárius Arcképcsarnok 1.	
Dávid Ferenc: Rövid útmutatás, 1567	200 Ft	Kelemen Miklós: Enyedi György	490 Ft
Török Tamás: Unitáriusok	280 Ft	Unitárius Arcképcsarnok 2.	
Kászoni József: Csak Neki szolgálj!	750 Ft	Kelemen Miklós: Heltai Gáspár	490 Ft
Balázs Ferenc: Közérthető evangélium	450 Ft		
Dr. Erdő János: Teológiai tanulmányok	590 Ft		

HÍREK

Tisztelettel és szeretettel hívjuk fel híveink figyelmét az **unitárius honlapra**, ahol a világhálót böngészőknek unitárius irodalmi és teológiai olvasmányokat ajánlunk.

Most a következők találhatók: Dávid Ferenc: Rövid útmutatás; Varga Béla munkássága; Dr. Erdő János tanulmányai; Dr. Csiki Gábor: Hiszek egy Istenben; Balázs Ferenc: Közérthető Evangélium; Török Tamás: Unitáriusok (részletek); Dr. Sztankóczy Zoltán munkásságából. További anyagok feldolgozás alatt vannak.

Észrevételekkel, megjegyzésekkel, ajánlatokkal Léta Sándor lelkészt kell keresni. E-mail címe a honlapon található meg: www.unitarius.hu.

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem ez évben hazánkban, Erdőbényén tartotta az Akadémiai Napokat május 6–11. között. Az erdőbényei kastélyban megtartott konferencia témája: **Anyanyelvünk: Nyelvében él a nemzet?** A nagyszerű előadásorozatról a következő számunkban bővebb tudósítást adunk.

Sopronban köszöntötték **75. születésnapja alkalmából Sütő Andrást** június 10-én. Az évfordulóra megjelent könyveket a Perkovácsház teraszán mutatták be. Ezt követően „Uram maradj velünk, mert esteledik” címmel irodalmi estet rendeztek a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnáziumban. Mádl Ferenc köztársasági elnök ünnepi beszéde után többek között Szokolay Sándor zeneszerző, Csoóri Sándor író, Görömbei András egyetemi tanár, Gimesi Szabolcs polgármester, valamint Szarka László, a soproni Kálvin Kör elnöke köszöntötte az írókat. A köztársasági elnök a Kosuth-díjas íróknak az egyetemes magyarságtudat elmélyítéséért, humanizmusáért, életművéért érdemrendet adományozott.

Mint tudjuk, Sütő András ma is rendíthetetlenül teljesíti értelmiségi hivatását, az igazság szellemének ébrentartását bármilyen körülmények közepette. Bibliikus fényű szavakkal vallja: „Gyertyát sem azért

gyújtanak, hogy véka alá rejtsek, hanem hogy gyertyatartóba tegyék és fényét vesse mindazokra, akik a házban vannak. Gondolkodó emberek, ti vagytok a világ világossága, nem rejthető el a hegyen épített város...”

2002. június 5-én, szerdán du. 15 órakor tartotta a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat az évi közgyűlését. A megnyitó után Lehel László igazgató felolvasta a 2001. évi közhasznúsági jelentést, valamint ismertette a 2002-es esztendőre a tervet. A napirend további pontjai a következők voltak: 2001. évi pénzügyi beszámoló és zárszámadás; 2001. évi könyvvizsgálat; 2002. évi költségvetés; Jelentés a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Alapítványának 2001. évi munkájáról; pártoló tagfelvételi kérelem elbírálása és rendkívüli beszámoló a 2001. évi magyarországi árvízi segélyprogramról.

2002. június 7-én a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Ökumenikus Központot és Egyetemi Lelkészséget létesített a lágymányosi egyetemi városban.

2002. május 15-én volt az új parlament alakuló ülése, amelyen egyházunk képviselőiben Rázmány Csaba püspök vett részt a többi történelmi egyház képviselőinek – dr. Seregély István a római katolikus püspöki kar elnöke, Bölcskei Gusztáv a református egyház zsinati elnöke, Dr. Szebik Imre az evangélikus egyház zsinati elnöke és dr. Tordai Péter a zsidó hitközség világi elnöke – társaságában.

A Pannonhalmi Főapátság szervezésében a Pax Romana ez évben Debrecenben, 2002. november első hetében tartja hagyományos konferenciáját „A vallások szerepe, Magyarország EU-csatlakozása” címmel, azzal az elképzeléssel, hogy van-e, s ha van, mi az értéke

ma Magyarországon a vallások együttműködésének.

A konferencia előkészítői: Almási Tibor, a Baptista Teológiai Akadémia főigazgatója, Bölcskei Gusztáv református püspök, Fekete Károly, a debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora, Horányi Özséb, a Magyar Pax Romana elnöke, Lukács László, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola főigazgatója, Rázmány Csaba unitárius püspök, Schönér Alfréd, az Országos Rabbiképző Intézet – Zsidó Egyetem Rektora, Schweiter József főrabbi, Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektora, Szebik Imre evangélikus püspök, Tokics Imre, a H.N. Adventista Egyház Teológiai Főiskola igazgatója.

A székesfehérvári önkormányzat, a megyei művelődési központ és a Székesfehérvár Alba Regia Táncegyesület június 23-án, vasárnap 18 órakor ismét megrendezi a Királyi Régiók Szent Iván-napi Néptáncalálkozóját Székesfehérváron.

Az orosz fővárosban megnyílt a XXIV. Moszkvai Filmfesztivál. A seregszemlén 13 ország 15 filmje vesz részt. A versenyprogramban nem szerepel magyar mű, de a tucatnyi kísérőprogram között vetítik Koltay Csocsóját és Kamondi Kísértéseket is. A fesztivál elnöke az idén is Nyikita Mihalkov Oscar-díjas orosz filmrendező, a zsűri élén pedig Csingiz Ajtmatov író áll. A nyitógalán posztumusz elismerésben részesítették Grigorij Cshrajt, a 80 éves korában tavaly elhunyt szovjet filmrendezőt. (MTI)

Elmarad a Nemzeti Színházban Shakespeare Lear király című drámájának őszre tervezett bemutatója. Anatolij Vasziljev orosz rendező levélben értesítette a Nemzeti Színházat, hogy „a megváltozott körülményekre való tekintettel Shakespeare Lear királyát nem kívánja megrendezni”. A teátrum őszi évadjának többi bemutatóját és előadásait a változás nem érinti. (MTI)

(Szerk.)